

דף מידע לנפגע עבירה – זכויות בהליך הפלילי מכוח החוק והתקנות

חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א – 2001 מעניק לנפגעי עבירה מגוון זכויות הנוגעות להליך הפלילי.

יצוין כי הוראות חוק זכויות נפגעי עבירה חלות בשינויים המחויבים גם בהליכים הפליליים המתנהלים ברשויות הצבא. לבירור ולקבלת מידע אודות ההליכים המתנהלים שם כמו גם אודות הזכויות, באפשרותך לפנות אל רשויות הצבא הרלבנטיים, באמצעי הקשר המפורטים בהמשך דפים אלה.

לפניך הסבר קצר על מס' מושגים שמופיעים בדפים אלה (אין זו בהכרח הגדרה משפטית):

- **הליך פלילי** – כל פעולה הנעשית בקשר לעבירה שפגעה בנפגע, החל בשלב הגשת התלונה ופתיחה בחקירה, המשך בשלב ניהול המשפט (הגשת כתב אישום, שמיעת הוכחות, הכרעת דין וגזר דין) וכלה בהליכים הנוגעים לריצוי העונש (מאסר, חנינה, ועדת שחרורים וכו'). ההליך הפלילי כולל גם הליכי מעצר ושחרור של החשוד/הנאשם/הנידון. פירוט אודות שלבים עיקריים נוספים בהליך הפלילי – תוכלי למצוא גם בדפים הבאים.
- **הרשעה** – החלטה שניתנה מאת בית המשפט לפיה הנאשם ביצע את העבירה.
- **חשוד** – מי שנחקר במשטרה בחשד לביצוע העבירה שפגעה בנפגע.
- **נאשם** – מי שבסיום החקירה הועבר תיק החקירה בעניינו אל התובע, וזה החליט להעמידו לדין ולהגיש נגדו כתב אישום לבית המשפט בעבירה שפגעה בנפגע.
- **נידון** - מי שנגזר דינו בשל העבירה שפגעה בנפגע.
- **נפגע עבירה** – מי שנפגע במישרין מעבירה, למשל עבירת אלימות (תקיפה, פגיעה מינית, איומים וכו'), עבירת רכוש (גניבה, התפרצות לבית/לרכב וכו') או בכל עבירה אחרת. אם העבירה גרמה למותו של אדם, אזי מי שיוכל לממש את הזכויות הוא בן/בת משפחה בהתאם לסדר הקדימויות הבא: בני זוג, ילדים, הורים ואחים; ובהעדרם של כל אלה - מי שהיה אפוטרופסו בעת מותו.
- **סניגור** – עורך דין המייצג את החשוד/הנאשם/הנידון בהליך הפלילי המתנהל נגדו.
- **תובע** – עורך דין מהפרקליטות או מהתביעה המשטרית אשר מייצג את המדינה בהליך הפלילי המתנהל כנגד הנאשם.

אם נפגעת/מעבירה, וכן אם הנך קרוב/ה מדרגה ראשונה של מי שנפטר כתוצאה מעבירה,

הינך זכאי/ת:

- שהזכויות יינתנו לך תוך התחשבות בך ובצרכיך, ותוך שמירה על כבודך והגנה על פרטיותך ובתוך זמן סביר.
- להגנה ככל הניתן, מפני מי שחשוד או שנאשם בביצוע העבירה וכן מפני שלוחיו או מקורביו. אם את/ה חושש/ת ממפגש בבית המשפט עם מי שפגע בך, באפשרותך לפנות כ-24 שעות לפני הדיון למוקד הבקרה המחוזי של משמר בתי המשפט במחוז בו יושב בית המשפט שבו יתקיים הדיון, כדי לקבל מידע על אזור המתנה נפרד בבית המשפט עד לתחילת הדיון בקשר לעבירה שממנה נפגעת. תוכלי למצוא את מספרי הטלפון, לעניין זה, המפורטים בטופס "שירותי הסיוע".

- לקבל מידע על זכויותיך כנפגעת/עבירה.
- לקבל מידע על הדרך שבה מתנהל ההליך הפלילי וכן הסבר ביחס לכל אחד מהשלבים בהליך הפלילי. מידע אודות שלבים אלה נמצא בהמשך דפים אלה.
- לקבל מידע על שירותי סיוע, הניתנים לנפגעי עבירה. מידע כזה נמצא בהמשך של דפים אלה.
- לקבל מידע על השלב בו מצוי ההליך הפלילי בקשר לעבירה ממנה נפגעת:
 - במעמד הגשת התלונה במשטרה תקבלי/י הסבר מהחוקר/ת בנוגע לאפשרויות לקבלת מידע אודות ההתפתחויות שחלו בתיק החקירה (החל משלב הגשת התלונה ועד לשלב ריצוי עונש ואף לאחריו) באמצעות **מערכת מידע לנפגעי עבירה (מערכת מנ"ע)** תוך שימוש בקוד ובסיסמה האישיים שנמסרו לידך. אם ברצונך לקבל מידע כאמור, באפשרותך –
 - להתקשר למענה הקולי בטלפון: 02-5017030 ו/או לקבל שיחה יזומה, הכל לפי מה שביקשת במעמד הגשת התלונה בתחנה;
 - להיכנס לאתר אינטרנט שכתובתו: MENA.POLICE.GOV.IL
 - במקרה שבו אינך זוכר/ת את הקוד והסיסמה האישיים שנמסרו לידך במעמד הגשת התלונה – באפשרותך לפנות אל תחנת המשטרה בה הגשת את התלונה לשם שחזורם.
 - מידע נוסף על ההליך הפלילי ניתן למצוא באתר האינטרנט של **פרקליטות המדינה**, בכתובת: www.justice.gov.il/units/stateattorney
 - בכל סוגיה בנושא צבאי יש לפנות **לאתר הפרקליטות הצבאית/מצ"ח** בכתובת האינטרנט: WWW.IDF.IL. מס' הטלפון של מוקד מצ"ח הוא: 037374540
 - לקבלת מידע על תיקים המתנהלים **ביחידות התביעה המשטרתית**, ניתן לפנות ל"מערכת לניתוב שיחות ארצית של חטיבת התביעות פלילי ותעבורה" בטלפון – 9647*.
 - לקבלת מידע על הליכים הנוגעים **לשירות בתי הסוהר**, ניתן לפנות לקצין נפגעי עבירה בשב"ס, בטלפון: 02-6225304 ו/או באמצעות מייל Shirlidr@ips.gov.il או n.avera@ips.gov.il
- לעיין בכתב האישום בקשר לעבירה ממנה נפגעת או בהסדר לסגירת תיק (הסדר מותנה), לפי העניין, ולקבל העתק ממנו, אלא אם יש מניעה לכך.
- להיות נוכח/ת בדיוני בית המשפט בקשר לעבירה ממנה נפגעת, גם אם הם מתנהלים בדלתיים סגורות, וכן שיהיה נוכח איתך בדיונים אדם, שמלווה אותך, הכל בכפוף להגבלות הקבועות בחוק.
- לקבל מידע לבקשתך אודות השלבים הבאים בהליך הפלילי: הודעה על החלטה שלא להמשיך לחקור או שלא להעמיד לדין בעניין העבירה שממנה נפגעת (סגירת התיק); על העברת התיק לתובע; על סגירת התיק בהסדר עם החשוד (הסדר מותנה); על שחרור חשוד/נאשם ממעצר אם שוחרר בתנאים שנועדו להגן עליך, לרבות פירוט תנאי השחרור; על החלטה להעמיד לדין את החשוד; על החלטה לעכב את ההליך הפלילי או כל החלטה אחרת לפי כל דין, להפסיק את ההליך הפלילי; על מועדי דיונים (למעט הקראה); על הכרעת הדין, על גזר דין ועל הגשת ערעור.
- להגיש ערר על סגירת התיק בהתאם לקבוע בחוק.

- למסור לחוקר/לתובע הצהרה בכתב על פגיעות וזקקים שנגרמו לך בשל עבירה שממנה נפגעת. התובע יגיש את ההצהרה לבית המשפט בדיון בעניין גזר דינו של הנאשם.
- התובע יוכל לבקש עבורך מבית המשפט להורות למי שהורשע בעבירה ממנה נפגעת לשלם לך פיצוי על הפגיעה בך.
- להגיש תביעה אזרחית במקביל להליך הפלילי כנגד מי שפגע בך כדי לקבל פיצוי על הפגיעה. תביעה אזרחית ניתן להגיש בלי קשר להליך הפלילי, אולם אם אדם הורשע תוכל לבקש שהשופט/ים שהרשיעו/ אותו ידון/נו גם בתביעה האזרחית הנגררת לפלילים, בהתאם לתנאים הקבועים בחוק.

אם נפגע/ת מעבירת מין או מאלימות כהגדרתם בחוק, הנך זכאי/ת גם לזכויות הבאות:

- שההליכים הפליליים יקוימו בתוך זמן סביר.
- שלא ישאלו אותך בחקירתך במשטרה או בבית המשפט על עברך המיני, אלא אם אלו שאלות שמותר לשאול לפי החוק.
- שבמהלך חקירתך במשטרה יהיה נוכח עמך אדם שמלווה אותך לפי בחירתך, כל עוד זה אינו פוגע בחקירה.
- נפגע עבירת מין זכאי לבחור את מין החוקר בהתאם להגבלות הקבועות בחוק.
- לקבל לבקשתך מידע על מאסר הנאשם/הנידון או על מהלך שהייתו במשמורת חוקית אחרת, לרבות, תחילת ריצוי מאסר פועל או אשפוז בבית החולים; יציאת הנידון לחופשה ממאסר או מבית החולים; מועד תום שני שלישים מתקופת מאסרו של נידון שהוא אסיר או הבאת הנידון לפני ועדת השחרורים; תנאים לשחרור הנידון ממאסר, שמטרתם להגן על הנפגע; בריחת הנאשם או הנידון ממאסר או מבית החולים; מועד שחרור הנאשם או הנידון ממאסר או מבית החולים; בקשת הנידון מנשיא המדינה לחנינה או להקלה בעונשו והחלטתו בעניינים אלה; מועד הדיון בוועדה מיוחדת והזכות להביע עמדה בכתב לעניין זה.
- להביע עמדה בכתב לפני ועדת השחרורים או לפני היחידה לשחרור ממאסרים קצרים, לעניין הסיכון הצפוי משחרור הנידון.
- להביע עמדה בכתב על בקשת הנידון לחנינה או להקלה בעונשו מנשיא המדינה.

אם נפגע/ת מעבירת מין או מאלימות חמורה כהגדרתם בחוק, הנך זכאי/ת גם לזכויות הבאות:

- שלא ימסרו את כתובת מגוריך, מקום עבודתך ומספרי הטלפון שלך לנאשם או לסנגור, אלא אם מדובר במקרים שבהם החוק מתיר להעביר להם פרטים אלה.
- לקבל מידע בהתאם לבקשתך אודות פרטים נוספים בהליך הפלילי, למשל: שם החוקר שמונה כאחראי על חקירת העבירה; מעצר או שחרור של החשוד/הנאשם, לרבות על תנאי השחרור ככל שנועדו להגן עליך; מתן צו פיקוח שהוטל על עברייני מין, לרבות תנאי הפיקוח והמעקב בהתאם לקבוע בחוק וכל שינוי בתקופת הצו או בתנאי מתנאיו.
- להביע עמדה בכתב לעניין עיכוב הליכים, במקרה בו הוחלט לעצור את הטיפול בתיק למשך תקופה או בכלל למרות שכבר הוגש כתב אישום.
- להביע עמדה לעניין הסדר טיעון עם הנאשם או הסדר לסגירת תיק (הסדר מותנה) עם החשוד.

- במידה ובית המשפט החליט להרשיע אדם בעבירת מין בשל הפגיעה בך, תוכל/י לבקש מבית המשפט שיאסור על אותו אדם לגור או לעבוד או ללמוד בקרבת מקום המגורים, העבודה או הלימודים שלך, אם קרבה זו תגרום לך נזק נפשי של ממש (תוכל/י להסתייע לעניין זה במספרי הטלפון המפורטים בטופס מידע אודות "שירותי הסיוע").